

FRANÇOIS FIEDLER FIEDLER FERENC

1921, Kassa – 2001, Párizs

„A kép nem a vásznon van,
hanem a vászon és a szemlélő között”
François Fiedler

Szöveg: A. Szabó Magda

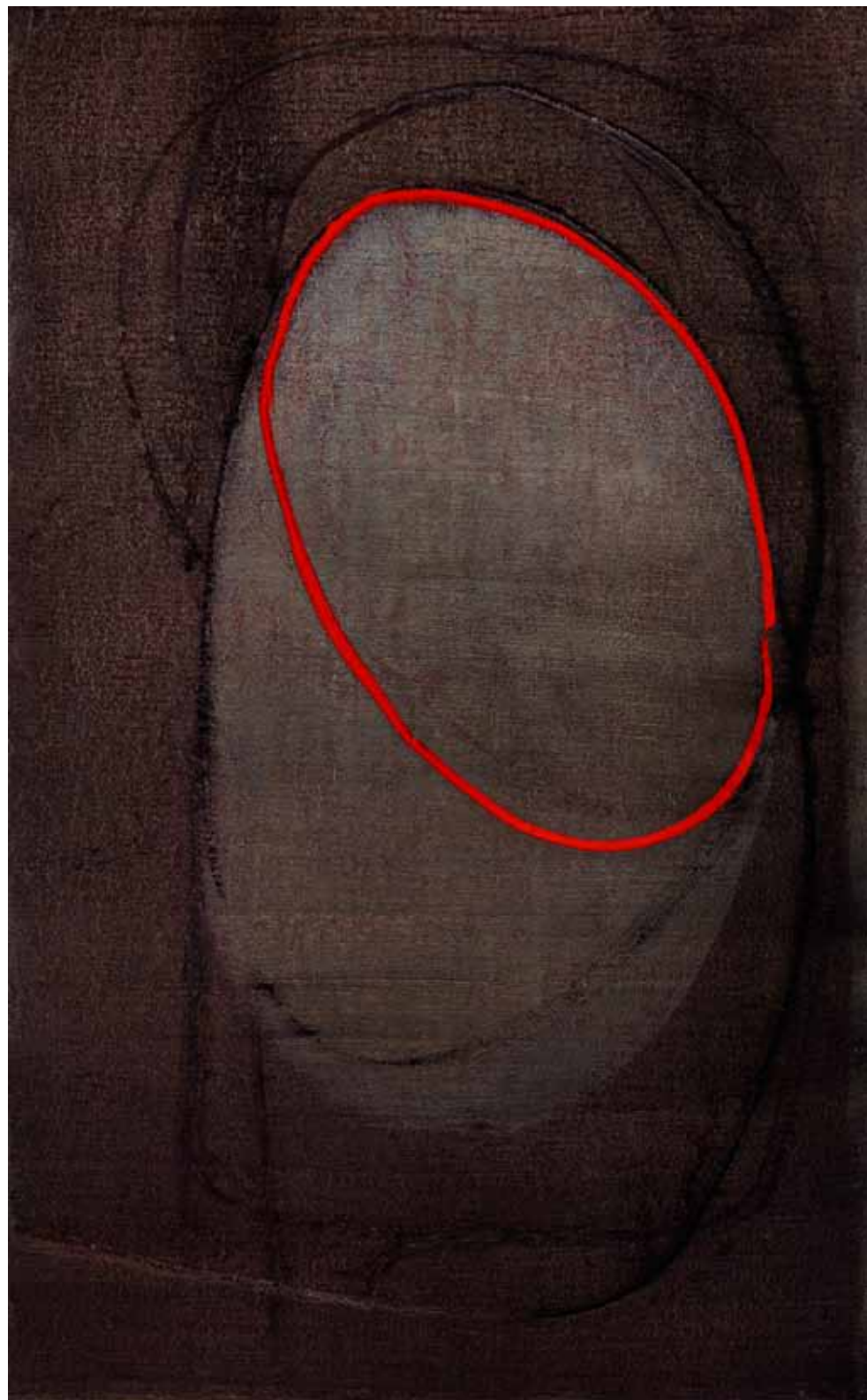
A NEW YORK-I EAST HAMPTONBAN TALÁLHATÓ POLLOCK-KRASNER HOUSE AND STUDY CENTERBEN 2012 MÁJUSÁBAN NYÍLT MEG A POLLOCK ÁLLANDÓSÁGA CÍMŰ HOMMAGE-KIÁLLÍTÁS. AZ AMERIKAI ABSZTRAKT EXPRESSZIONISTA FESTÉSZET EGYIK LEGJELENTŐSEBB ALAKJA, JACKSON POLLOCK SZÜLETÉSÉNEK SZÁZADIK ÉVFORDULÓJA TISZTELETÉRE RENDEZETT KIÁLLÍTÁSON EGYETLEN EURÓPAI MŰVÉSZ ALKOTÁSA LÁTHATÓ, FRANÇOIS FIEDLER EGY 1985-BEN FESTETT KÉPE. FIEDLER OLYAN MŰVÉSZEK TÁRSASÁGÁBAN SZEREPEL A JÚLIUS VÉGÉIG NYITVA TARTÓ RANGOS KIÁLLÍTÁSON, MINT ANDY WARHOL, NORMAN ROCKWELL VAGY RED GROOMS.

1965 – olaj, vászon 113.5x195cm

A Magyarországon ma kevesek által ismert művész, Fiedler Ferenc 1921-ben született Kassán. 5 esztendősen kezdett el festeni, 10 évesen már a reneszánsz nagy mesterei, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Caravaggio. műveit másolta. Tehetségére korán felfigyeltek, még gyermek, amikor megbízást kapott a kassai templom egyik oltárának

díszítésére. Tizennyolcadik évében egy munkáját beválogatták az Egyesült Államokban, Clevelandben rendezett ifjúsági plakátkiállításra, ahol díjat nyert. 1940-ben beiratkozott a budapesti Képzőművészeti Főiskolára. Szőnyi István növendéke lett, olyan osztálytársak lettek barátai mint Reigl »

1971 – olaj, vászon 130x81cm

Judit, vagy a később hozzájuk került Hantai Simon. 1945-ben szerzett diplomát, a frissen végzett fiatal embert mestere tanársegédként maga mellé emelte.

Főiskolás korától rendszeresen szerepelt kiállításokon, dolgozott művésztelepeken, tevékeny alakja volt a negyvenes évek művészeti életének. 1946-ban ő tervezte például az akkor induló jelentős irodalmi folyóirat, az Újhold címlapját is. 1939 és 1947 között 14 műve került közgyűjteménybe, ezeket ma a Magyar Nemzeti Galéria őrzi. Fran-

ciaországba érkezésének dátumát különböző források eltérően adják meg, de 1948 második felében már biztosan Párizsban tartózkodott, az év decemberében nyílt első önálló kiállítása a Galerie Haut Pavéban. 1949 tavaszán pedig tagja lett az egyik legnagyobb francia művészeti egyesületnek, az Union d'Arts Plastiques-nak.

Miró 1951-ben egy kis párizsi galéria kirakatában pillantotta meg először Fiedler vásznait. Megismerkedtek, barátság alakult ki közöttük, Miró több éven át megosztotta vele saját műtermét. Korán felismerte

1967 – olaj, vászon 195x113.5cm

a fiatal festőtárs tehetségének sajátos hármasságát - biztos technikai tudását, újjító szellemét és játékos anyaghasználatát: „a fények festőjének” nevezte. Megismertette Calderrel, Chagallal, Giacomettivel, Braque-kal, Fiedler mindegyikükkel többször szerepelt aztán közös kiállításon. A velük való kapcsolat hatására véglegesen az absztrakt művészet felé fordult, ők pedig az utánpótlás legifjabb tehetségét látták benne. Miró mutatta be Fiedlert a legendás Maeght galéria tulajdonosának, Aimé Maeght-nak is, akihez annak haláláig szoros

barátság kötötte. 1951-ben, amikor a Saint-Paul de Vence-i Maeght Alapítvány Kandinszkij-Giacometti kiállítást rendezett, a legújabb tehetségek között már Fiedlert is bemutatta, aki egész életében hűséges maradt a Maeght Galériához. S nemcsak a galéria kiállításain szerepelt rendszeresen, de Aimé Maeght támogatásával számos metszeteit, litográfiáit bemutató bibliofil könyve is megjelent.

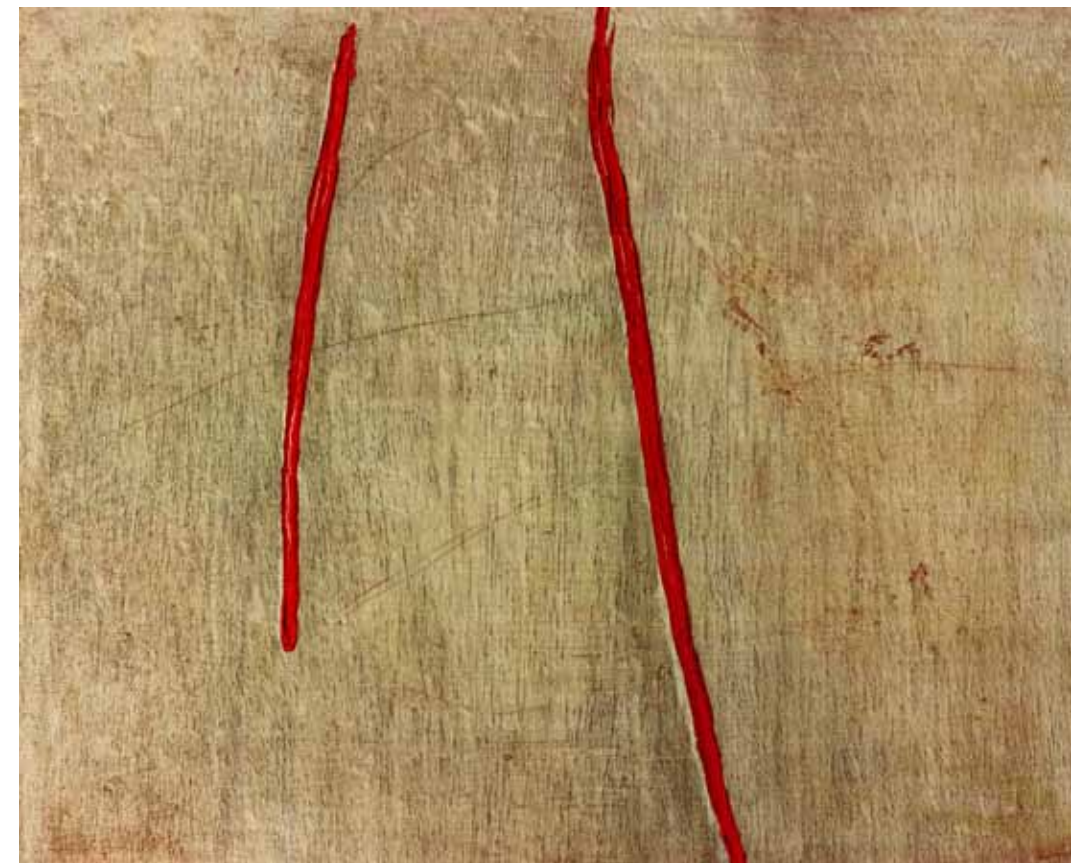
Művei jelentős része cím nélküli, vagy egyszerűen Festmény, nem akart címmel irányt szabni a néző gondolatainak. Kerülte képei szignálását »

1959 – vegyestechnika, vászon 46x38cm

is: „ne azért szeressék a képeimet, mert én festettem” – tartotta. „Nem használok állványt. Munka közben a vásznat vagy a falnak támasztom vagy a földre teszem. Nem kedvelem a palettát – késlekedést okoz közöttem és a vászon között – a vászon maga a paletta. A hagyományos festészeti eszközök mellett használok vésőt, kaparót, és magát a Természetet – a festmény elkészítéséhez segítségül hívom a nap sugarát és a szél fújását”. Ez utóbbi különösen érvényes a hatvanas évek elejétől: elhagyta Párizst, vidéken vásárolt házat, ahol visszavo-

nultan, csak a munkájának élt. Otthonát ritkán hagyta el, vendégeket is csak elvétve fogadott. Még a téli hónapokban is gyakran dolgozott a házához tartozó nyitott hangárban. Nem kímélte sem magát, sem a műveit az időjárás viszontagságaitól, hagyta, akarta, hogy a nap, az eső, a fagy is „dolgozzon” a képein. Művészetét folyamatos kísérletezés, fejlődés jellemezte, nem félt új technikai vagy stilisztikai megoldások kipróbálásától, de attól sem, hogy elhagyja őket, amikor úgy érezte, nem szolgálják az

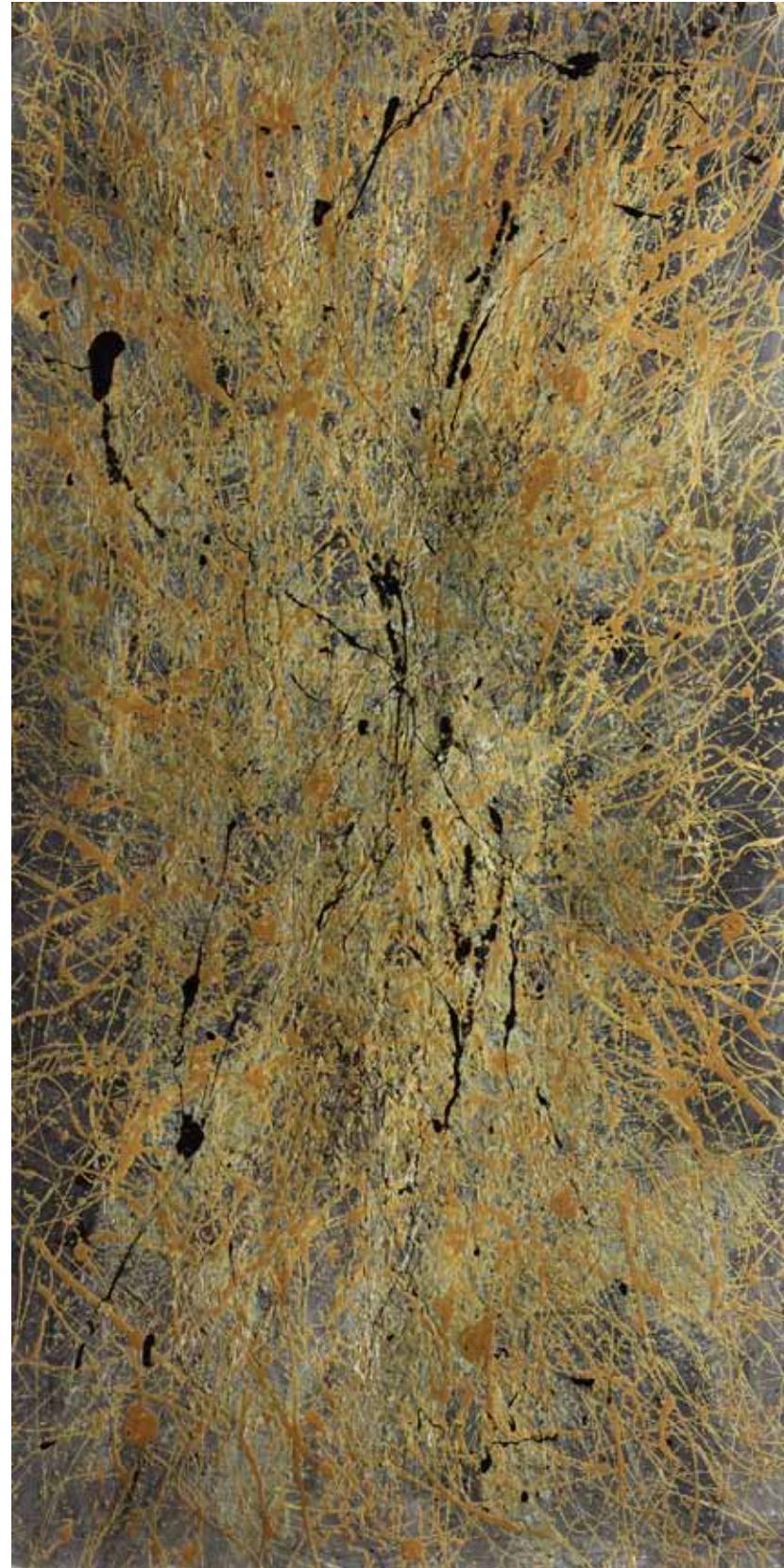
1968 – olaj, vászon 65x80cm

1967 – olaj, vászon 113.5x195cm

elérni vágyott célt. Képein először a szétfröccsenő festékfoltok egy kirobbanó vulkán energiáit idézik, később a hideg és meleg színek kombinálásával, más-más színű és textúrájú hátterekbe helyezett ívelt, körkörös és megszakított vonalakkal a térbeli ritmusok végtelen variációit hozta létre. A kilencvenes évek második felében született, zene inspirálta képeit a hátteret sűrűn beszövő, ritmikusan kanyargó vonalak jellemzik. Utolsó éveiben pedig az absztrakt kompozíciókból emberi alakok kontúrjai sejtnek elő.

Fiedler művészete új befogadói magatartást, látásmódot igényel: „nemcsak kiolvasni kell valamit a képből, bele kell látni a kompozícióba, ehhez pedig fantázia, koncentráció, befelé fordulás és elmélyülés szükséges. A nézőnek el kell gondolkodnia saját magáról és az őt körülvevő világról” A művész gyakran idézte egykori tanára, Szőnyi István szavait: „A műalkotást szeretni kell. Hiába közeledünk hozzá tudományos felkészültséggel, hibába tudjuk, hogy mely évben, milyen technikával, melyik

1961 – olaj, vászon 195x97 cm

stílusban készült. Csak szeretetre, belülről fakadó, őszinte odaadásra van szükség, olyan elfogulatlanságra, mely nem vesz tekintetbe semmi külső, mellékes körülményt. Ez kell ahhoz, hogy az ember feloldódjon, és teljes mértékben tudja értékelni és élvezni a műalkotást.

Pályája során számos egyéni kiállítása volt Európa több országában és a tengerentúlon is, alkotásai jelentős gyűjteményekben szerepelnek.

Többek között a párizsi Pompidou Központ, a New York-i Guggenheim Múzeum rendelkezik műveivel, s persze őriz alkotásaiból a Maeght Alapítvány. Magyar közgyűjteményben (a Nemzeti Galériában) csak korai művei találhatók. 📍